

Verslag van de N.M.V.-excursies in het jaar 1995

B.W.L. de Vries

Biologisch Station Wijster, Kampsweg 27, 9418 PD Wijster

Rond het scharnierpunt 1995

Het was voor velen van ons een turbulent jaar waarin gegevens ordenen, schrijven, organiseren en het veld in gaan streden om de voorrang. Voor enkelen bleef het laatste, jammer maar helaas, vaak beperkt tot een enkel uitstapje.

Het jaar was geen klimatologische topper. Van januari tot maart nat; april droog, mei en juni normaal, half juni tot bijna eind augustus droog en daarna tot eind september normaal en dan van oktober tot december droog. Het gevolg daarvan was dat er vaak nauwelijks iets te vinden was en verscheidene excursies werden afgelast.

De afgelaste excursies waren: 13 mei Heerenveen, 1 juli Nijmegen, 8 juli Nieuwkoop, 15 juli Boxtel, 5 augustus St. Philipsland, 12 augustus Olst, 19 augustus Apeldoorn, 26 augustus Gilze-Rijen en 30 augustus tot 3 september de excursies die waren georganiseerd in het kader van het Europees Mycologisch Congres. De grootste "dip" zat dus in het voorseizoen en de leukste vondsten van het Congres zaten in het lunch-voorgerecht.

Ondanks al deze bekommernissen is mijn map vol met excursielijsten. Graag laat ik verder zo veel mogelijk de excursieleiders (zie de namen tussen haakjes) aan het woord.

1 april. De eerste N.M.V.-excursie van het jaar. Ook een van de eerste dagen met mooi zonnig zacht weer. Dat lokte maar liefst 18 excursiedeelnemers, met de winterslaap nog in de ogen.

Er werden twee terreinen bezocht: Maarsseveense Plas en een Essenhakhoutbosje bij het dorp Maarssen. Doordat er enkele "kleine dingetjes specialisten" aanwezig waren, konden, ondanks dat het weinigbelovend leek, 51 soorten genoteerd worden in het eerste terrein en 17 in het tweede. Het soortental is wellicht iets geflatteerd doordat vruchtlichamen die in 1994 gevormd zijn, maar nog herkend konden worden, zijn meegeteld (P.J. Keizer).

Het A.M.K.-weekend in Zuid-Limburg heeft ook vele N.M.V.-leden aangetrokken. In totaal hebben er wel 60 personen aan een of meer excursies meegedaan,

gemiddeld 20 tot 25 per dag. Ook werkgroepen uit het noorden waren goed vertegenwoordigd.

28 april. De eerste excursie, gehouden op vrijdagmiddag, voerde naar de Sousberg te Strucht waar de berg 22 soorten opleverde en de holle wegen 26. Opvallend was dat de Belgen, door tussen allerlei houtresten te peuteren, *Arachnopeziza aurata* vonden, en dit de dag daarna herhaalden alsof het seriewerk betrof. Gezien het feit dat deze soort voor de Helmondse werkgroep geen onbekende is zou je de indruk kunnen krijgen dat noordelingen nog niet weten hoe het moet. Overigens werd op dode kruidenstengels *Lasiobelonium nidulum* (Gladharig franjekelkje) dit weekend zes maal gevonden.

29 april. De zaterdag werd besteed aan een bezoek aan de Vijlener bossen hetgeen in twee kilometerhokken respectievelijk 62 en 15 soorten opleverde waaronder bovengenoemde *Arachnopeziza*, *Hyphoderma roseocremeum* (Blozend harskorstje) (gevonden door een noordeling) en *Plicaturopsis crispa* (Plooiwies-waaiertje).

30 april. De koninginne-zondag werd doorgebracht bij Valkenburg en leverde twee lijsten op en een staartje: Schaelsbergbos 74 soorten, waaronder veel houtbewoners, maar ook o.a. *Disciotis venosa* (Grote aderbekerzwam). Een voetpad langs de Geul was goed voor 24 soorten waaronder *Lachnella alboviolascens* (Dofpaars wolschijfje) die je niet bij de Ascomyceten moet zoeken, zoals ik eerst deed, maar bij de Agaricales; een cyphelloïde schijfje, dus groep "Nico". Het staartje bestond uit een *Helvella* en een *Peziza* uit een beukenlaan.

1 mei. De dag der arbeid bracht de verzamelaars weinig werk. Wellicht houden ook fungi niet van de in "Schonegrub" veel voorkomende Daslook- c.q. uiestank. Er werden resp. 15 en 17 soorten gevonden.

6 mei. Amelisweerd en Rhijnauwen. Op deze droge lentedag kwamen 6 deelnemers opdagen; volgens een I.V.N.-excursie "wat oudere dames en heren". Het was te droog of te laat voor voorjaarssoorten. Toch nog fraaie exemplaren gevonden van *Ganoderma pfeifferi* (Waslakzwam). Verder was het goed weer voor zangvogels en werden twee reeën door de groep mensen verrast.

20 mei. Deze gezamenlijke N.M.V.-A.M.K.-excursie werd geleid naar de waterleidingbossen bij Sint Jansteen en Clinge op de Hoge Geest. Beide terreinen zijn gesitueerd op pleistocene zand en hebben zowel loof- als naaldhout alsmede schrale graslanden. Het aantal deelnemers van Belgische zijde bedroeg 16 en van Nederlandse kant 9 personen. Bij Sint Jansteen vond men 71 soorten en in het tweede

terrein 87 soorten, waarvan vier ascomyceten nog niet in ons land waren gemeld. Het was een zeer gezellige excursie en tijdens de middagpauze hadden we een geschikt café om ons brood te eten en voor de liefhebbers was er naast koffie en thee, soep en andere eetzaken (W.D.J. Kuijs).

27 mei. Er was boven de "Hollandse Hout" al wat regen gevallen. Er kwamen dus wat meer Agaricales voor, zij het nog zuinigjes. Dankzij een flink aantal deelnemers (11 mensen) werd een redelijk aantal (75) paddestoelensoorten gevonden. Echte zeldzaamheden waren er niet bij. Vermeldenswaard is misschien dat Judasoren op drie verschillende loofhoutsoorten werd gevonden nl. *Salix*, *Sambucus* en *Acer campestre*. Verder is *Onygena corvina* (Vogelveerzwam) geen dagelijkse vondst en *Lachnella alboviolascens* (Dofpaars wolschijfje), op *Urtica*, is ook leuk (F.J. Stokman).

10 juni. Bij Loenen waren de resultaten nog niet om over naar huis te schrijven. Twee kilometerhokken leverden daar gezamenlijk 26 soorten op en ook hier weer een *Lachnella*, *L. villosa* (Wit wolschijfje).

17 juni. De N.M.V.-excursie bleef deze dag wegens tijdgebrek steken in het Panbos. Het Panbos is een binnenduinrandbos met speelweiden, overgaand in duingebied. Het weer was op de excursiedag bewolkt en er woei een flinke koude wind, maar 't bleef gelukkig droog. De grond was ook erg droog, dus het viel mee dat we nog zoveel vonden (44 soorten). We waren met 7 deelnemers waarvan 3 van onze werkgroep en 4 uit het land, waaronder Kees Uljé. De laatste bracht het aantal inktzwammen op zes. Verder werden o.a. *Panaeolus papilionaceus* (Witte vlekplaat) en *Pluteus pallescens* (Gevoorde hertezwam) genoteerd (H.M.D. Bakker-Walter).

25 juni. Niemand verwachtte blijkbaar dat er iets in het dal van de Rode Beek (Meinweg) te vinden zou zijn. Het werd een "intieme" excursie: Lies Jansen en de excursieleider met bijna even weinig soorten (9) in een prachtig gebied op een prachtige zonnige dag. Mag het volgende keer een beetje meer zijn? (S.M.M.P. Verheesen) .

22 juli. Kralingse Bos. De zomer was heet en droog en in Rotterdam viel voor de excursie nauwelijks regen; alleen op de dinsdag er voor. Vluchtige inspecties op woensdag en vrijdag gaven niet veel hoop. Zeven deelnemers wilden het er wel op

wagen, zodat we met een groep van 9 aan de slag gingen, op wederom een warme dag. Dankzij de speurzin van alle deelnemers en de aanwezigheid van expertise op het gebied van korstjes en klein grut overtrof de soortenlijst ruim onze verwachtingen: 91 soorten in één kilometerhok. Van de echte "macro"fungi waren de aantallen vruchtlichamen niet groot. Slechts *Psathyrella candolleana* (Bleke franjehoed) en *Coprinus disseminatus* (Zwerminktzwam) waren in uitbundige hoeveelheden aanwezig. De overbekende *Psathyrella* zelfs in zodanig fraaie stadia dat de camera's tevoorschijn werden gehaald. Een greep uit de soortenlijst: *Russula insignis* (= *R. livescens*; Verkleurende kamrussula), *Crepidotus mollis* (Week oorzwammetje), *Crepidotus lundellii* (Bleek oorzwammetje), *Simocybe rubi* (Gewoon matkopje), *Coprinus auricomus* (Kastanje-inktzwam) en *Entoloma undatum* (Geribbelde satijnzwam) (A.P. en A.E. v.d. Berg).

29 juli. In de maand juli had het op twee avonden geregend nl. op 13 en 27 juli. De vrijdag vooraf leverde het Reeuwijkse Hout alleen maar wat gedroogd spul op. Iedereen die belde om zich op te geven voor de excursie werd dan ook afgeraden te komen. Men sloeg mijn advies echter in de wind en kwam toch. Zo kwam het dat we uiteindelijk nog met 14 personen aan de excursie begonnen. Het was uiteraard weer een snikhete dag, maar onder de bomen was het goed uit te houden. En, hoe het mogelijk was is mij een raadsel, al aan het begin kwam de een na de ander met gevonden fungi aanlopen. Er bleek veel meer te zijn dan we verwachtten (85 soorten). Zelfs de "verstkwamenden" (om Kees van Kooten te imiteren) hadden geen spijt van hun reis. Enkele vondsten: elf Inktzwammen waaronder *Coprinus urticicola* (Witte halminktzwam), een klein, puur wit inktzwammetje op grassen, dat eigenlijk niemand nog kende, was tussen het hoge gras op vrijwel iedere plek te vinden; *Mutinus ravenelii* (Roze stinkzwam) kwam weer algemeen voor op de basis van stronken. De gewone *Mutinus caninus* (Kleine stinkzwam) heb ik er nog nooit gevonden! (C.B. Uljé).

16 september. De naweeën van de droge zomer waren bij de "Broekse Wielen" bij Grave nog duidelijk merkbaar. De waterstand van de vennen was zodanig laag dat er gelopen kon worden op plaatsen die normaal onder water staan. Juist op die plekken werden verrassingen gevonden zoals: *Hygrocybe coccineocrenata* (Veenmosvuurzwammetje), *H. conica* (Zwartwordende wasplaat) en *Cortinarius trivialis* (Gegordelde gordijnzwam). Het gebrek aan vondsten op de overige droge zandgrond werd gecompenseerd door die in het, nu relatief gemakkelijk toegankelijke, wilgenstruweel. Bij nadeterminatie bleek hier *Tulasnella deliquescens* gevonden

die, als de conducteur achter de betekenis van deze soort kan komen, wel eens nieuw voor Nederland zou kunnen zijn. Verder werd een bezoek gebracht aan een populierenbos bij Mill, waar vergeefs gezocht werd naar de Inktviszwam, *Anthurus archeri*; wèl werd de uit dit bos bekende *Phallus hadriani* (Duinstinkzwam) opnieuw gevonden (N.J.Dam).

23 september. Door de droogte was niet te verwachten dat de Leusderheide veel zou opleveren, daarom werd uitgeweken naar "Nimmerdor" en "De Treek" Deze terreinen leverden toch nog respectievelijk 43 en 83 soorten op. Bij de meeste soorten was het aantal vruchtlichamen nogal schamel. Enkele zeldzame soorten: *Hericium erinaceus* (Pruikzwam; op Beuk) en *Aurantioporus fissilis* (op Beuk). Dank zij de aanwezigheid van Bruce Ing konden verschillende Myxomyceten worden genoteerd. Daarnaast noteerde de laatste "en passant" vijf ascomyceetjes die nog niet in onze lijsten voorkomen. 't Is te hopen dat iemand ze ooit nog eens verzamelt anders zullen we nooit een bewijscollectie hebben (J.Wisman).

30 september. Coendersborgh te Nuis strekt zich uit over drie kilometerhokken en is bezit van het Groninger landschap. Het bestaat uit percelen loof-, naald- en gemengd bos en weilanden die meest omzoomd zijn met houtsingels. Dit laatste is typisch voor het landschap in het Westerkwartier. Aan de zuidkant bevindt zich een klein heideveldje met wat natte plekken. De bodem bestaat uit kalkarm, plaatselijk lemig zand met in het noordelijke deel een smalle strook met klei in de ondergrond. Ondanks dat er weinig exemplaren stonden leverde de excursie toch nog 174 soorten op, waaronder 6 zeldzaamheden, 8 rode lijst soorten, 5 soorten uit andere floradistricten en waarschijnlijk 1 nieuwe variëteit voor Nederland. Bijzonderheden: *Boletus radicans* (Wortelende boleet) var. *eupachypus* (bekend van drie plaatsen in het rivierengebied), *Mycena olida* (Ranzige mycena), *Russula chloroides* (Smalplaatrussula) (ook soorten van rijke bodem). In lanen vindt men ook schrale plekjes met o.a. *Lactarius chrysorrheus* (Zwavelmelkzwam). De nieuwe aanwinst is vermoedelijk *Russula pectinatoides* (Onsmakelijke kamrussula) var. *brevispinosa* (R.A.F. Sullock-Enzlin).

7 oktober. Zaandam, Vijfhoekpark. De weersgesteldheid, aard van het terrein en samenstelling van de groep maakten dat er nogal wat ongebruikelijke soorten genoteerd konden worden. Van de 81 soorten moesten er 19 geplaatst worden onder "overige soorten". Het Vijfhoekpark was ooit een "modaal" park op klei. Sinds een aantal jaren wordt het met Schotse hooglanders begraasd. Ook zijn er

veel hoge Populieren gekapt en heeft men het hout laten liggen, met gunstig gevolg voor de talrijke houtverteerders zoals *Ceriporia purpurea* en *Corioloropsis trogii* (= *Trametes trogii*; Bleke borstelkurkzwam). Er werden weinig mycorrhizasoorten gevonden, maar wel een bijzondere Vezelkop: *Inocybe splendens* (= *I. phaeoleuca*; Aarddrager).

De bewoners van Ruigoord wachten met spanning af of de gemeente Amsterdam toestemming krijgt om hier de Afrika-haven aan te leggen. Dat zou jammer zijn want deze, met kalkrijk zand opgespoten, terreinen krijgen een steeds meer gevarieerde natuur. De mycoflora vertoont overeenkomsten met de ongeveer tien kilometer verderop gelegen duinen. Er komen dus soorten voor zoals *Lepiota alba* (Duinparasolzwam), *Inocybe vulpinella* en *Lycoperdon lividum* (= *L. spadiceum*; Melige stuifzwam). De vorig jaar gevonden *Tulostoma brumale* (Gesteelde stuifbal) zagen we nu niet. Van *Poronia erici* (Kleine speldeprikzwam) werd slechts één miniem exemplaar gevonden ondanks een kwartier durende kruip-actie. Andere aardige vondsten: *Conocybe excedens* (Klein-sporig breeksteeltje), *Psathyrella pervelata* (Bleke vlokfranjehoed), *Inocybe inodora* (Geurloze vezelkop), *Psilocybe philipsii* (Schelpkaalkopje) en *Clavaria falcata* (= *C. acuta*; Spitse knotszwam) (R.Chrispijn).

8 oktober. De hoeveelheid regen was, de afgelopen week, in Drenthe nog niet royaal geweest. Er kwamen 16 deelnemers voor een bezoek aan Rheebruggen en de Havelterberg. Het eerste is een oud landgoed met verschillende bosjes, boswallen en weiden, met daartussen een bijna vergeten oude beekloop. Het resultaat van deze zondagswandeling was 140 soorten waaronder *Ripartites tricholoma* (Gewoon vilthoedje) en *Mycena rosea* (Heksenschermmpje). Het bezoek aan het voormalige vliegveld op de Havelterberg resulteerde in nog 51 soorten extra waaronder schraalgras-soorten zoals *Entoloma exile* (Roodvoetstaalsteeltje) en *E. pseudoturci* (Gruwbruin staalsteeltje) en verder ook *Flammulina fenae* (Zomerfluweelpootje).

14 oktober. Amerongen, Lievendaal. Het was een droge warme dag evenals vele voorgaande dagen. De aantallen paddestoelen waren bijna zonder uitzondering gering tot zeer gering. De soortenrijkdom viel op dit kleine oppervlak, minder dan 1 ha, nog mee (51 soorten). Opmerkelijk was dat zo laat in het seizoen nog 8 verschillende soorten Russula's zijn aangetroffen waaronder *R. cuprea* (Donkere geelplaatrussula) en *R. elaeodes*. Daarnaast werd hier ook *Cortinarius traganus* (Stinkgordijnzwam) gevonden.

De bossen, deels Essenhakhout, en eikenlanen van het kasteel Zuylenstein

leverden 61 soorten op. De bodem gaat hier over van klei naar zand zodat soorten van diverse pluimage kunnen worden verwacht. Een opmerkelijke vondst was *Tricholoma sejunctum* (Streephoedridderzwam) (Th. Reijnders).

21 oktober. Een bezoek aan Landgoed Weldam ten zuiden van Goor trok 18 deelnemers. Het landschap bestaat uit loof-, naald- en gemengd bos afgewisseld met weilanden. Het was prachtig weer en een zeer geslaagde excursie met als resultaat 186 soorten paddestoelen, waaronder drie *Helvella*'s en achttien *Russula*'s. U kunt dus wel raden wie bij de deelnemers was (W.G. Ligterink).

Het weekend Zuid-Limburg werd door velen abusievelijk betiteld als "werkweek". Wellicht is dit tekenend voor de intensiteit waarmee zo'n evenement wordt beleefd en de hoeveelheid werk die dan wordt verzet. En misschien speelt ook een beetje het "mierenhoop-effect" een rol als er veel mensen (40?) bij elkaar actief zijn. Natuurlijk werden er meerdere excursies tegelijk georganiseerd, zodoende konden meer dan 14 terreinen worden bezocht. Een soorten-totaal cijfer is niet eenvoudig te geven. Het aantal per terrein was voor Limburgse begrippen door de droogte zeer laag. Op veel plaatsen ontbraken de tere soorten zoals veel *Mycena*'s. Zoals gewoonlijk zijn er dan toch verrassende vondsten te verwachten. Hieronder volgt dus een kleine bloemlezing.

20 oktober. Meertensgroeve, 68 soorten, o.a. *Agaricus vaporarius* (Gordelchampignon) en *Pycnoporus cinnabarinus* (Vermiljoenhoutzwam).

Bemelerberg, oostelijk deel, 24 soorten, o.a. de in 1993 bij Maastricht nieuw gevonden *Coprinus stanglianus* (Kleine spechtinktzwam) en *Entoloma neglectum* (Bleke satijnzwam).

Schaelsbergerbos, 98 soorten, o.a. *Geastrum berkeleyi* (Grote ruwe aardster) die hier al vanaf 1991 is waargenomen en *Chamaemyces fracidus* (Druppelparasolzwam).

21 oktober. Bunderbos, 85 soorten (41 "overige soorten") o.a. 12 soorten *Lepiota* met als zeldzaamste *L. ochraceofulva* (Okerbruine parasolzwam) en *L. boertmannii* (Buitenbeenstekelparasolzwam) maar ook o.a. *Limacella ochraceolutea* (Grote kleeftarasol) en *Mycenella rubropunctata* (Gestippeld taaisteeltje). De dijk langs het Julianakanaal (34 soorten) was goed voor 10 wasplaten waaronder *Hygrocybe subglobispora* (Spitse wasplaat), *H. unguinosa* (Gauwe wasplaat) en *Camarophyllospora foetens* (Stinkende wasplaat) en 5 Clavariaceae.

Vijlenerbos, 93 soorten, o.a. *Faerberia carbonarium* (Brandplekribbelzwam), *Geopyxis carbonaria* (Gewoon brandplekkelkje) en *Ceriporia excelsa* (Roze

Lijst van N.M.V.-excursies 1995.

Datum	Terrein	Coördinaten	Deelnemers	Soorten
01-04-1995	Maarsseveense plas	134/461	18	51
01-04-1995	Vechtenstein	132/461	18	17
28-04-1995	Sousberg + Hollewegen	188/317	AMK	22;26
29-04-1995	Zevenwegen + omgeving	193/309 194/308	AMK	62;15
30-04-1995	Schaelsbergbos	187/318 187/319	AMK	74;24
01-05-1995	Schonegrub Dijkholt	180/312 180/311	AMK	15;17
06-05-1995	Rhijnauwen Amelisweerd	140/453 139/453	6	5;32
20-05-1995	St. Jansteen	062/362	9+16	71
20-05-1995	Clinge Hoge Geest	063/364	9+16	93
27-05-1995	Hollandse Hout	157/498 157/497	11	75
10-06-1995	Loenen	180/433	?	26
17-06-1995	Panbos	087/465	7	44
25-06-1995	Beekdal Meinweg	209/351	2	9
22-07-1995	Kralingse Bos	095/438	9	90
29-07-1995	Reeuwijkse Hout	110/452	14	85
16-09-1995	Grave Broekse Wielen	181/415	8	60
16-09-1995	Mill Populierebosje	182/412	8	6
23-09-1995	Amersfoort Nimmerdor	154/460 155/461	12	43
23-09-1995	Leusden Den Treek	155/457	12	83
30-09-1995	Nuis Coendersborg	216/574/573/572	16	174
07-10-1995	Zaandam Vijfhoekpark	113/493	12	81
07-10-1995	Ruigoord	111/491	12	47
08-10-1995	Uffelte Rheebruggen	216/533	16	140
08-10-1995	Havelte Startbaan	211/533 212/533	16	72;50
14-10-1995	Amerongen Lievendaal	160/445	15	51
14-10-1995	Leersum Zuijlenstein	158/445	15	61
14-10-1995	Amerongen Kolland	157/444		40
21-10-1995	Goor Weldam	236/470'	18	186
20-10-1995	Meertensgroeve	184/319		68
20-10-1995	Bemelerberg (Oost)	182/318		24
20-10-1995	Schaelsbergbos	187/319		98
20-10-1995	Omgeving Sibbe	186/317	2	6
21-10-1995	Elsloo Bunderbos	180/327		85
21-10-1995	Dijk Julianakanaal	180/327		34
21-10-1995	Vijlenerbos	196/308		93
21-10-1995	Vaals Kerkhof	200/309	2	32
21-10-1995	Cotessergraslanden	193/307 194/307		30;30
22-10-1995	Savelsbos Örenberg	181/314		137
22-10-1995	Gerendal, Berghofweide	188/318 189/318		16;18
22-10-1995	Nijswiller	195/313		41
28-10-1995	Gieten Boekweitveen	245/557	18	252
29-10-1995	Helmond Warande	172/388	9	241
04-11-1995	Zwanenwater	108-09/536-37	16?	> 100
11-11-1995	Stuifzand Zwartschaap	229/530 230/530	19	145
18-11-1995	Woldstrand + Horsterwold	164/476	6	71;14
25-11-1995	Bergen + Aagtdorp	107/521 107/522	22	120

wasporia).

Cotessergraslanden, twee maal een kilometerhok met 30 soorten met o.a. de van Nijswiller bekende *Porpoloma metapodium* (Zwartwordende ridderhoed). Het bezoek aan het kerkhof bij Vaals was blijkbaar een klein tussendoortje, maar toch ook nog *Limacella glioderma* (Oranjebruine kleeftarasol).

22 oktober. Savelsbos, 137 soorten. De staart met "overige soorten" was hier iets minder lang (26 spp), maar ook hier weer *Lepiota*'s (11 soorten), twee *Limacella*'s, *Hypochnicium vellereum* (Winterelfendoekje) en *Daedaleopsis tricolor* (Roodplaathoutzwam) (niet bewaard?).

Twee graslandjes bij Schin op Geul werden bezocht waarin respectievelijk 18 en 16 soorten werden genoteerd waaronder *Entoloma percandidum* (Kleine sneeuwvloksatijnzwam) en *Hygrocybe aurantioviscida* (Hooilandwasplaat). Bij Nijswiller werd een kalkgrasland bezocht "van het zwakzure type" waar 41 soorten werden genoteerd. Van de zeven wasplaten waren er vijf zeldzaam, o.a. *Hygrocybe flavipes* (Geelvoetwasplaat) en *H. unguinosa* (Grauwe wasplaat). Verder negen *Entoloma*'s waarbij *E. calaminare* (Zinksatijnzwam) en *E. exile* (Roodvoetstaalsteeltje). Vermoedelijk nieuw voor Nederland was: *Conocybe (Galerella) plicatella*.

28 oktober. Niet eerder kende een noordelijke excursie zo veel belangstelling als deze keer (18 deelnemers). Toch waren de verwachtingen, wegens de droogte in de voorgaande weken, niet hoog gespannen. We zouden dus de 229 taxa van vorig jaar wel niet evenaren...; mis dus, het werden er 252. Wellicht heeft een korstjeskrabber hier wel buitensporig aan meegewerkt, maar toch, ondanks dat, een onverwacht resultaat. Onder de gevonden soorten bevonden zich tal van bijzonderheden. Zo vonden we 17 rode-lijstsoorten waaronder: *Pseudocraterellus undulatus* (= *C. sinuosus*; Kleine trompetzwam), *Rhodocybe gemina* (Vleeskleurige zalmplaat) en nog een half opgevreten oud vruchtlichaampje van *Sistotrema confluens* (Stinktolletje). Ook van de korstjes zijn zeldzaamheden te noemen: *Asterostroma laxum* (Gladsporig sterrenkorstje) en *Lagarobasidium detriticum* (Spatelharig elfendoekje). Verder werd *Tremella polyporina* (Kaaszwammentrilzwam) genoteerd, die vermoedelijk wel vaker in de late herfst op kaaszwammen te vinden is. Na vijf excursies omvat de totaalijst van dit terrein nu ruim 450 taxa (R.A.F. Sullock-Enzlin).

29 oktober. Op het afgesproken tijdstip verzamelden zich negen personen bij het station in Helmond. Het weer was schitterend, hetgeen overigens ook wel vraagtekens opwierp. Men verwachtte dus niet veel te vinden. Het te bezoeken bos "De

Warande" staat reeds op Middeleeuwse kaarten vermeld. Lange tijd behoorde het bij het Kasteel van Helmond. Begin deze eeuw kwam alles in gemeentelijk bezit en thans is het een druk bezocht wandelpark. De Warande ligt in het beekdal van de Goorloop op sterk leemhoudende grond. Ondanks de vraagtekens bij de start werden er 241 soorten genoteerd waaronder maar liefst 24 myxomyceten, o.a. de prachtige *Diachea leucopodia*, welke niet zo vaak wordt gevonden. Van de vijf rode-lijstsoorten moeten tenminste *Russula foetens* (Stinkende russula) en *Hygrophorus mesotephrus* (Tengere slijmkop) worden vermeld. Van de laatste zou dit de tweede vondst voor ons land zijn. Hoewel niet als zodanig aangemerkt kunnen de op deze dag gevonden *Amanita phalloides* (Groene knolamaniet) en *Tricholoma album* (Witte ridderzwam) ook wel als bedreigd worden beschouwd. Op een drooggevalen talud van een vijver vonden we op enkele vierkante meters *Helvella crispa* (Witte kluiwzwam), *H. lacunosa* (Zwarte kluiwzwam), *H. macropus* (Schotelkluiwzwam), *Peziza michelii* (Zwavelmelkbekerzwam) en *P. succosa* (Gewone melkbekerzwam) tesamen; een klein ascomycetenparadijsje. De vondst van een korstvormige gaatjeszwam is vermoedelijk nieuw voor ons land: *Ceriporiopsis (Gloeoporus) pannocincta*. 't Zou wel heel bijzonder zijn, een boreo-continentale 'taiga'soort in ons land. Wegens de vele vondsten in De Warande werd afgezien van een bezoek aan het Coovelsbos. Alle deelnemers waren na afloop uiterst tevreden en kunnen terugzien op een fantastische excursie (L. Raaijmakers).

4 november. 't Had al gevoren, 't was helder weer en de zon voerde de temperatuur in het Schagens restaurant op tot zomerse waarden waar we bepakt en bezakt, de koppen telden. Het werd nog een hele groep (16? deelnemers). In een file ging het richting west waar de helmbegroeide duinen schitterden in 't morgenlicht. Als je er omheen rijdt heb je niet in de gaten hoe uitgestrekt het Zwanenwater terrein is. Prachtige heuvels, valleien, bosjes en meren. En dan ook nog leuke fungi. Op het eerste gezicht leek het zeer arm aan soorten, maar als je even doorzocht... Nou ja dat verhaal hebt u nu al 'tig keer gelezen. Het viel dus eigenlijk best mee.

Het werd een lange lijst (> 100 soorten) met zelfs nog enige Wasplaten en ook het Ivoorkoraaltje, *Ramariopsis kunzei*. Verder is er een klein Ascomyceetje verzameld dat nog geen definitieve naam heeft. 't Is een *Arachnopeziza* en het leek op een *Schizopora*; zo dicht stonden de schijfjes tegen elkaar dat het leek op een zwak ontwikkeld polypoortje. In de lijst van korstzwammen komen o.a. voor: *Athelopsis lembospora* (Bootsporig vliesje) en *Phanerochaete magnoliae* (Getand huidje). De laatste zou wel eens minder zeldzaam kunnen zijn dan nu bekend is. Ondanks herhaald omdraaien van koeievlaaien werd geen Mestvliesje (*Byssocortici-*

um coprophilum) gesignaleerd.

11 november. In de kleine stationsrestaurant van Hoogeveen was al gauw duidelijk waar ze zaten; tassen, jassen en laarzen markeerden de N.M.V.-plek. We hebben er wel wat lang gezeten want de treinen hadden gigantische vertraging. Tenslotte zijn we toch maar weggegaan en werd bij een volgende trein nog een rijtje station vice versa gemaakt vanuit Zwartschaap. En daar zochten we dan met z'n achttien in een klein rommelbosje annex begraafplaats, met ergens in het midden een onzichtbare kilometerhok scheiding. 't Was niet alleen droog maar ook koud geweest; desondanks vonden we nog tien *Mycena*-soorten. Voor het overige waren het vooral korstjes en andere *Aphyllphorales* die in de verzameldozen werden gestopt. Het eindresultaat is voor beide kilometerhokken bijna honderd soorten en totaal 145 soorten. Daar ging wel heel wat microscopisch kijk- en meetwerk aan vooraf. Voor mensen die niet zelf een goede microscoop hadden was er een "geregeld". Vermeldenswaardige vondsten zijn: *Protodontia subgelatinosa* en *Botryobasidium obtusisporum* (beide nieuw voor Nederland), en *Dendrothele griseocana* (Klein puzzelkorstje), een leuk gelig korstje met heel kleine stekeltjes, kleine basidiën, dendrohyphidia en iets dikwandige sporen. Tussen de bedrijven door hielden Joost Stalpers en Peter-Jan Keizer nog een praatje over het werken aan *Aphyllphorales*. Voor de meeste deelnemers is het een stap voorwaarts geweest in het herkennen en waarderen van de soms nauwelijks vindbare korstjes.

18 november. Woldstrand. Het was een kleine maar selecte groep; zes deelnemers die het er, na de lichte vorst, nog op waagden. En, naar vervolgens bleek, niet voor niets. Het "strand" met grasveldjes, solitaire bomen, Kruipwilg, Berken opslag, spontaan opgekomen en aangeplante loofbosjes, leverde 71 soorten op. De meeste daarvan waren niet zeldzaam. Enkele uitschieters waren *Flagelloscypha minutissima* (Klein zweephaarschijfje) en *Trichophaeopsis bicuspis* (Gespeerd pelsbekertje). Een bezoekje aan een perceel in het Horsterwold met voornamelijk Spar was nog goed voor 14 soorten.

25 november. Traditiegetrouw was de laatste excursie bij Schoorl. Er kwamen 22 deelnemers en het mooie herfstweer bevorderde de goede stemming. Het "globale visuele aspect" deed weinig paddestoelen vermoeden. Dat er, in twee kilometerhokken samen, toch nog meer dan 120 soorten werden gevonden is eigenlijk verbaazingwekkend. Een daarvan, een vrij zeldzame soort, duikt bijna elk jaar op bij Schoorl. Het is *Diplomitoporus flavescens* (de Duindennezwam) een geelwordende

Poria die volgens Jülich een wat taaiere consistentie heeft dan *Antrodia ramentacea* (Opkrullende strookzwam) waar hij gemakkelijk mee wordt verward. Weer bleek dat zelfs een traditioneel bezoek verfrissend kan zijn.

We mogen terugzien op een bizar jaar dat uitblonk in meevallers ondanks de droogte. Het was dus allemaal wel de moeite waard.

Literatuur

Arnolds, E., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. (eds.), 1995. Overzicht van de paddestoelen in Nederland. Uitgave Nederlandse Mycologische Vereniging.

UWE VERHEVEN VLUCHTIGHEID

IK VOND U GOEDGEMUTST EN RIJKBEHANGEN,
ONTWORSTELD AAN DE LAGË RANGEN;
ZEER FRAAI VERSIERD, GEZOOMD
EN ZO TERECHT GEKROOND
EN HEB UW KLEVERIGE HOED GEKUST
EN IN EEN STOOF IN SLAAP GESUST.

Bernhard de Vries